

Nejsmrtonosnější hmyzí roje

Jednotliví zástupci třídy hmyzu mohou představovat smrtící nebezpečí pro alergiky. Jestliže se však hmyz spojí do nespočetně velkého roje, může znamenat skutečné nebezpečí pro každého člověka

PŘIPRAVIL VLADIMÍR SOCHA

ŽRAVOST NADE VŠE

Saranče stěhovavé (*Locusta migratoria*) je poměrně velký hmyz z řádu rovnokřídlých. Sarančata vás velmi pravděpodobně nepokoušou ani jinak nenapadnou, ale v některých oblastech světa dokážou člověka nepřímo usmrtit vyhladověním. V Africe se jejich miliardových rojů obávají již od biblických časů a mají pro to dobrý důvod. Sarančata dokážou ve velmi krátkém čase zlikvidovat veškerou úrodu a připravit tak obyvatele černého kontinentu o zásoby potravy na celé měsíce. Dnes již díky mezinárodní pomoci neznamená černý oblak sarančat jistou smrt, přesto jsou jejich nálety zdrojem ekonomického rozvratu a psychického strádání obyvatel rozvojových zemí.

SARANČATA V ČESKÝCH ZEMÍCH

V průběhu dějin se sarančata občas dostávala podstatně severněji než dnes, historické záznamy dokonce vypráví o invazi sarančat na jižní Moravě v době krále a císaře Karla IV. ve 14. století. Zmínka pochází přímo ze životopisu „otce vlasti“, kde je přesně uvedeno, že hejno asi z roku 1337 mělo délku sedmi německých mil a šířka nemohla být vůbec změřena.

FOTO: SHUTTERSTOCK, PROFIMEDIA

S OHNĚM V KUSADLECH

Lidé žijící v chladnějším podnebí mají velkou výhodu, že se nemusí potkávat s mravenci rodu *Solenopsis*. Stačí totiž nechtěně šlápnout přímo do mravenčí stezky a setkání může být velmi nepříjemné. Již jediné kousnutí je velmi bolestivé a způsobí červený otok na kůži, který vydrží i několik dní. Jméno „Fire Ant“ (ohnivý mravenec) odkazuje na pálivou bolest, kterou kousnutí způsobuje. Hlavní problém však je, že když zaútočí jeden mravenec, velmi pravděpodobně jej budou následovat stovky dalších. Tento hmyz pravidelně zabíjí menší obratlovce o velikosti myši, pro člověka však přímé ohrožení života obvykle nepředstavuje – s výjimkou osob alergických na hmyzí jed.

POSTUP NA SEVER

Současné oteplování způsobuje, že se mravenci rodu *Solenopsis* šíří i do severnějších oblastí kontinentu a zůstávají aktivní po delší dobu v roce. Teplejší zimy a delší léta tak přispívají k tomu, že se z přítomnosti těchto hmyzích sousedů mohou nyní „těšit“ i všichni ti, kteří je doteď znali jen z vyprávění.

BODNUTÍ S PŘÍCHUTÍ SMRTI

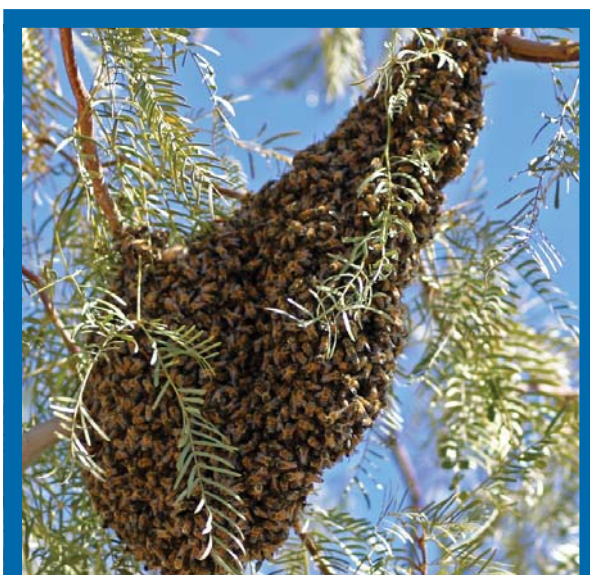
Ani v případě severoamerických vos druhu *Vespula maculifrons* není jedinec člověku nijak nebezpečný, ačkoliv bodnutí rozhodně není příjemné. Pokud se ale vosy vyrojí ve velkém množství, mohou představovat smrtelné ohrožení pro každého. Mohou

opakovaně bodat, aniž by zemřely, a zároveň velmi agresivně brání svá hnízda, která mohou hostit tisíce jedinců. Ačkoliv se odhaduje, že k zabití dospělého zdravého muže je potřeba asi 1 500 žihadel, k usmrcení občas opravdu dochází.

POSLEDNÍ POSEKÁNÍ

V roce 2002 došlo na Floridě k případu, kdy jistý člověk sekal trávník a přitom vyrušil hnízdo s bezmála deseti tisíci jedinci těchto vos. Postarší muž byl o hodinu a půl později nalezen mrtev se stovkami žihadel v těle, rojem stále vzrušeně poletujícím nad jeho tělem a dosud běžící sekačkou.

NEMILOSRDNÁ ŽIHADLA

Takzvané africké včely jsou hybridem mezi evropskými a africkými včelami, které se zkřížily s včelami Nového světa. Původně měly představovat včelí roje, adaptované na život v tropech, stal se z nich ale nadměrně agresivní a nebezpečný hmyz. Poprvé byly v tropech vysazeny v Brazílii roku 1957, od té doby se však nekontrolovaně šíří a dokážou překonávat i více než 1,5 kilometru denně. Dnes se jejich populace vyskytují od severní Argentiny až po jih Spojených států. Není jisté, kolik lidských životů mají na svědomí, obvykle se uvádí rozpětí 24 (potvrzené případy) až více než 1 000!

ROZDÍL V NASAZENÍ

Tyto včely nemají o nic nebezpečnější žihadla než naše včely medonosné, rozdíl je ale v počtu a agresivitě. Zatímco běžné včely pošlou při narušení klidu hnízda několik strážců, aby vás odehnali, zabíjácí včely se vyrojí prakticky všechny a jsou schopny vás pronásledovat na vzdálenost celého kilometru! Mezitím můžete dostat stovky, nebo i tisíce žihadel, což může být smrtelné množství.

POŽÍRACÍ STROJ

Celá existence kočovných mravenců je založena na hromadných útocích při pátrání po potravě. Tento hmyz nemá žádné trvalé sídlo a neustále se pohybuje, přičemž zabíjí a svými mocnými kusadly trhá na kusy vše, co mu přijde do cesty. I velká zvířata se raději vyhýbají proudu pochoduujících mravenců a existují dokonce příběhy o dobytku, který za sebou tito malí nájezdníci zanechali pouze jako vybělené ohlodané kosti. Tyto historky jsou možná přehnané, ale respekt vůči kočovným mravencům je rozhodně zasloužený. Dá se dokonce říci, že představují jeden z nejefektivnějších strojů na požíraní, jaký současná příroda stvořila.

PRO DOBRO CELKU

Kočovní mravenci jsou velmi vynalézaví – například menší vodní toky dokážou překonat postavením mostu, který vytvoří z vlastních těl. Spojovacím prvkem jsou jejich kusadla a končetiny, jimiž se do sebe zaklesnou. Je přirozené, že jim nevádí obětovat se pro dobro královny nebo celku, a často tak mnozí hynou.

